

2010–2011. 1. félév
Pethő Ágnes (előadások)
Boné Ferenc (szemináriumok)

FILMTÖRTÉNET (3/5.) A FRANCIA ÚJ HULLÁM

Témakör:

Az 5. félévben folytatjuk a modern film tanulmányozását. Megismerjük a francia új hullám filmművészetét és a vele kezdődő életműveket. Szó lesz az új hullám és a klasszikus műfajfilmek kapcsolatáról, az új hullám jellegzetes témáiról (fiatalság, halál, szabadság, véletlen/esetlegesség, kultúra, művészetek, szerelem, hasonmások stb.), filmes eljárásairól (töredékesség, intertextualitás, személyesség, intermedialitás, játékosság, költőiség, tudatfolyam, *cinéma vérité* stb.) valamint film és hagyomány, film és irodalom ellentmondásos viszonyáról az új hullám filmjeiben.

Kötelező szakirodalom:

- ☐ Kovács András Bálint: A modern film irányzatai. Budapest, Palatinus, 2005. (A tanult rendezőkre vonatkozó részek.)
- ☐ Gilles Deleuze: *Az idő-kép*. Palatinus, Budapest, 2008. (A tanult rendezőkre vonatkozó részek.)
- ☐ Kovács András Bálint: *Metropolis, Párizs*. Budapest, Képzőművészeti Kiadó, 1992. 169–217.
- ☐ David Bordwell–Kristin Thompson: *A film története*. Budapest, Palatinus, 2007. (Az új hullámra vonatkozó rész, 467–479.)
- ☐ Richard Neupert: *A History of the French New Wave*. The University of Wisconsin Press, 2002. (Bevezető + a tanult rendezőkre/filmekre vonatkozó részek.)
- ☐ Bikácsy Gergely: *Bolond Pierrot moziba megy. A francia film ötven éve*. Héttorony Könyvkiadó–Budapest Film, Bp., 1992 (A tanult szerzőkre vonatkozó részek.)
- ☐ David Bordwell: *Elbeszélés a játékfilmben*. Budapest, MFI, 1996: (10, 12, 13-as fejezetek) 217–244, 283–342.
- ☐ Susan Sontag: Godard. In: *A pusztulás képei*. 146–200.
- ☐ Susan Sontag: A spirituális stílus Robert Bresson filmjeiben. In: *A pusztulás képei*. Bp., Európa, é.n. 117–146.
- ☐ Marie-Claire Ropars-Wuilleumier: A forma és a mélység, avagy az elbeszélés viszontagságai. *Metropolis* 1999. 4: 24–36.
- ☐ Gilles Deleuze: A gondolat és a film. *Metropolis* 1999. 4: 36–46.
- ☐ Bikácsy Gergely: Godard kételtűi. *Metropolis* 1999. 4: 54–68.
- ☐ Pethő Ágnes: A „fehér lap”-tól a „fehér part”-ig. Szavak és képek közé íródo alakzatok Godard mozijában. In: P.Á. (szerk.): *Köztes képek. A filmelbeszélés színterei*. Kolozsvár, Scientia, 2003: 183–233.

Ajánlott szakirodalom:

- ☐ Kovács András Bálint: Kultúra és halál. Az új hullám szabadsága. *Filmvilág* 1988. 1. 26–32.
- ☐ Agnes Varda: Fesmények, félelmek, Párizs. *Filmvilág* 1995. 3. 36–43.
- ☐ Jacques Aumont: A médium. *Metropolis* 1999. 4: 10–24.
- ☐ J.-Luc Douin: A rézkarcok története. *Metropolis* 1999. 4: 68–76.
- ☐ François Truffaut: *Önvallomások a filmről*. Budapest, Osiris, 1996.
- ☐ Guido Aristarco: A nouvelle vague négyszáz csapása. In: *Filmművészet vagy álmogyár*. Bp., Gondolat, 1970. 321–377.
- ☐ Báron György: Eric Rohmer. In: Zalán Vince (szerk.): *Filmrendezőportrék*. Budapest, Osiris, 2003. 81–95.

- ☐ Bíró Yvette: Filmtörténet(ek) Godard módra. In: Bíró Yvette: *Nem tiltott határátlépések*. Budapest, Osiris, 2003. 45–63.
- ☐ Vajdovich Györgyi: Az elbeszélés rombolása. A francia új regény hatása a filmre.
<http://emc.elte.hu/~metropolis/9802/vaj1.html>
- ☐ David Sterritt: *The Films of Jean-Luc Godard. Seeing the Invisible*. Cambridge University Press, 1999: 1–129.
- ☐ David N. Rodowick: A film rövid története. *Metropolis* 1997. nyár. 34–41.
- ☐ T. Jefferson Kline: *Screening the Text. Intertextuality in New Wave French Cinema*. The Johns Hopkins Univ. Press, 1992.
- ☐ Kaja Silverman–Harun Farocki: *Speaking about Godard*. New York–London, New York University Press, 1998.
- ☐ Bóné Ferenc: Foucault és a Coca Cola gyermekei. Szerepváltó dialógusok és ezek reprezentációja Godard *Hímnem, nőnem* című filmjében. In: Pethő Ágnes (szerk.) *Köztes képek*. Kolozsvár, Scientia, 2003: 233–249.

Kötelező filmek:

- ☐ Robert **Bresson**: *Zsebtolvaj*
- ☐ Claude **Chabrol**: *Unokafivérek*
- ☐ Claude Chabrol: *A szép Serge*
- ☐ Jean-Luc **Godard**: *Kifulladásig*
- ☐ Jean-Luc Godard: *Bolond Pierrot*
- ☐ Jean-Luc Godard: *Alphaville*
- ☐ Jean-Luc Godard: *Az asszony az asszony*
- ☐ Jean-Luc Godard: *Külön banda*
- ☐ Jean-Luc Godard: *A megvetés*
- ☐ Jean-Luc Godard: *Weekend*
- ☐ Claude **Lelouch**: *Egy férfi és egy nő*
- ☐ Louis **Malle**: *Felvonó a vérpadra*
- ☐ Louis Malle: *A szeretők*
- ☐ Kisfilmek: Chris **Marker**: *La jetée* (A kifutópálya), **Truffaut**: *Csirkefogók*, Jean-Luc **Godard**: *Charlotte és a pasija*, Agnès Varda: *L'opéra mouffe*
- ☐ Jean-Pierre **Melville**: *A szamuráj*
- ☐ Alain **Resnais**: *Szerelmem, Hirosima*
- ☐ Alain Resnais–Alain **Robbe Grillet**: *Tavalý Marienbadban*
- ☐ Eric **Rohmer**: *Éjszakám Maudnál*
- ☐ Eric Rohmer: *A férfigyűjtő*
- ☐ François **Truffaut**: *Négyszáz csapás*
- ☐ François Truffaut: *Lőj a zongoristára!*
- ☐ François Truffaut: *Jules és Jim*
- ☐ Agnès **Varda**: *Cleo 5-től 7-ig*
- ☐ Agnès Varda: *A boldogság*

Ajánlott filmek:

- ☐ Robert **Bresson**: *Egy falusi plébános naplója*
- ☐ Robert Bresson: *Mouchette*
- ☐ Robert Bresson: *Egy halálraítélt megszökött*
- ☐ Jacques **Demy**: *A cherbourg-i esernyők*
- ☐ Marguerite **Duras**: *India Song*
- ☐ Jean-Luc **Godard**: *Új hullám*
- ☐ Jean-Luc Godard: *Két-három dolog, amit tudok róla*
- ☐ Jean-Luc Godard: *Hímnem, nőnem*
- ☐ Jean-Luc Godard: *Made in the U.S.A*
- ☐ Jean-Luc Godard: *A kínai lány*
- ☐ Jean-Luc Godard: *Passiójáték*
- ☐ Jean-Luc Godard: *Új hullám*
- ☐ Louis **Malle**: *Zazie a metrón*
- ☐ Louis Malle: *Szívzűr*
- ☐ Alain **Resnais**: *Amerikai nagybácsim*
- ☐ François **Truffaut**: *A Mississippi szirénje*
- ☐ François Truffaut: *A menyasszony feketében volt*
- ☐ François Truffaut: *Bársonyos bőr*
- ☐ François Truffaut: *Két angol lány és a kontinens*
- ☐ François Truffaut: *Fahrenheit 451*
- ☐ Roger **Vadim**: *És isten megteremtette a nőt, Veszedelmes viszonyok*
- ☐ Agnès **Varda**: *Sem földél sem törvény*
- ☐ Agnès Varda: *Dagerrotípiák*
- ☐ Agnès Varda: *A guberálók és én*
- ☐ Agnès Varda: *Agnés tengerpartjai*

A filmekről szükséges tudni:

• a film adatait: mikor készült (a kötelező filmeknél pontosan, a többinél legalább a évtizedet tudni kell), • ki a rendező, • a forgatókönyvíró/kinek a regénye alapján készült (ha nem a rendező írta, és valamiért fontos), • kik a főszereplő színészek, • ki az operatőr, • a zeneszerző (ha fontos); • a filmek cselekményét (miről szól, kik a szereplők, hol és mikor játszódik a film); • a filmet el kell tudni helyezni az illető művész életművében belül.

2010. szept. 29.

1.

Az új hullám és az expresszionizmus
AGNÈS VARDA: CLÉO 5-TŐL 7-IG (1961)

Ajánlott szempontok:

- ☐ Agnès Varda életművének rövid ismertetése. A film keletkezéstörténete
- ☐ A szorongás és a halál témájának ábrázolása. Az expresszionizmus ábrázolásmódjával való összevetés. (+ Hasonlítsuk össze Bergman halálábrázolásával, expresszionista stílusjegyeivel!)
- ☐ Tér és idő ábrázolása a filmben. Hasonlítsuk össze a filmet tér-idő, elbeszélés és stílus szempontjából Antonioni „kóborló hősöket” felvonultató filmjeivel. Mi a különbség?
- ☐ Önreflexó és játékoság (a musicallel és a burleszkkal való kapcsolat) értelmezése.
- ☐ Nézzük meg Varda valamelyik későbbi filmjét (pl. *A boldogság, Sem földél, sem törvény*) és hasonlítsuk össze a szereplő és környezete viszonyát a filmekben.

Ajánlott olvasmányok:

- ☐ Agnès Varda: Fesmények, félelmek, Párizs. *Filmvilág* 1995. 3. 36–43.
- ☐ Kovács András Bálint: *Metropolis, Párizs*. Budapest, Képzőművészeti Kiadó, 1992. 148–167.
- ☐ Bíró Yvette: *Profán mitológia*. Budapest, Osiris, 1999. 97–102., 125–126.
- ☐ [Extrák a *Cléo 5-től 7-ig* és a *Pointe Courte* című filmhez.]

2009. okt. 6.

2.

Az új hullám indulása és „Balzac kamerája.”
CLAUDE CHABROL: A SZÉP SERGE (1958)
és az UNOKAFIVÉREK (1959).
ÖSSZEHASONLÍTÓ ELEMZÉS

Ajánlott szempontok:

- ☐ Claude Chabrol életművének rövid ismertetése. Önéletrajzi jelleg a filmekben
- ☐ A filmek realizmusa. A neorealizmus ábrázolásmódjával való összevetés
- ☐ A két film értelmezése és összehasonlítása (történet, szereplők). Vidék és Párizs ellentéte a filmekben
- ☐ Az irodalom megjelenése és szerepe a két filmben
- ☐ Balzac: *Elveszett illúziók* című regénye mint a filmek intertextusa (Foglaljuk össze, miről szól a Balzac regény, és hogyan kapcsolódnak ehhez Chabrol filmjei!)

Ajánlott olvasmányok:

- ☐ H. de Blazac: *Elveszett illúziók* (regény)
- ☐ Bikácsy Gergely: *Bolond Pierrot moziba megy. A francia film ötven éve*. Héttorony–Budapest Film, Bp., 1992. 135–137.
- ☐ T. Jefferson Kline: Chabrol's Mirrored Films. In: *Screening the Text. Intertextuality in New Wave French Cinema*. Baltimore, London, The Johns Hopkins University Press, 1992. 87–117.
- ☐ Interneten olvasható szövegek, pályaképek Chabrolról.
<http://www.sensesofcinema.com/contents/directors/02/chabrol.html>
<http://www.sensesofcinema.com/contents/cteq/01/13/serge.html>

3.

2010. okt. 13.

Vonzások és választások. LOUIS MALLE: SZERETŐK (1958) F. TRUFFAUT: JULES ÉS JIM (1962)

Ajánlott szempontok:

- ☐ Louis Malle filmje és kapcsolata René Clair *Játékszabály* című filmjével?
- ☐ Szerelem, erotika a két filmben. A korabeli nézők számára botrányosnak tűnő vonások. Jeanne Moreau mint az új hullám jellegzetes nőtípusa.
- ☐ A Truffaut film keletkezéstörténete és kapcsolata Henri Pierre Roché azonos című művével és Goethe *Vonzások és választások* című regényével.
- ☐ Sajátos képszerkesztési eljárások. A különböző médiumok (festmények, szobrok, irodalmi idézetek, zene) szerepe a filmekben.
- ☐ A narrátori szöveg szerepe a filmekben.

Ajánlott olvasmányok:

- ☐ T. Jefferson Kline: Text as Screen in Truffaut's Jules et Jim. In: *Screening the Text. Intertextuality in New Wave French Cinema*. Baltimore, London, The Johns Hopkins University Press, 1992. 7–24.
- ☐ T. Jefferson Kline: Remapping Tenderness: Louis Malle's *Lovers with No Tomorrow*. In: *Screening the Text. Intertextuality in New Wave French Cinema*. Baltimore, London, The Johns Hopkins University Press, 1992. 24–54.
- ☐ Richard Neupert: *A History of the French New Wave Cinema*. The University of Wisconsin Press, 2002. 108–123.
- ☐ Robert Stam: François Truffaut and Friends. Modernism, Sexuality and Film Adaptation. Rutgers UP. 2006. 75–112.
- ☐ Daria Galateria: Jules and Jim. An Amorous Cyclone. Sex, Art and Romance. Some Notes on the Sources of Truffaut's Famous Film. <http://www.brightlightsfilm.com/23/julesjim.html>
- ☐ Henri Pierre Rocher: Jules és Jim. (Móra Kiadó, 1993) Részletek olvashatók: <http://www.c3.hu/~mediaokt/julesjim-8.htm>
- ☐ Molnár Gál Péter: És az új hullám megteremte az új nőt. *Filmvilág* 1994. 2 46-48. http://filmvilag.hu/xereses_frame.php?cikk_id=1046

4.

2009. október 20.

Emlékezés és/vagy mentális (idő)utazás (1.)

CHRIS MARKER: A KIFUTÓPÁYA (1962)

Ajánlott szempontok:

- ☐ Chris Marker életművének rövid ismertetése. Részletek Marker más filmjeiből (pl. a *Sans Soleil*-ből.)
- ☐ A kifutópálya mint modern film. Modern életérzés, időérzékelés, esszéfilm
- ☐ Az állókép és a mozgókép viszonya a filmben. A szöveg és kép összehatása
- ☐ Milyen gondolatokat ébreszt a film? Hogy értelmezhetjük a történetet és a cím többféle olvasási lehetőségeit (la jetée = a kifutópálya; là j'étais = ott voltam/ott álltam; là j'ai été = ott már voltam; la j'étais = az „én voltam”; l'âge été = a kor volt)?
- ☐ Miről szól Marker filmje? A szerelemről? Az időről? A tudatról? A sorsszerűségről? A világról? A filmről? A fotográfiáról?

- ☐ A kifutópálya intertextualitása (Milyen más műveket idéz a film, illetve milyen művekkel hozható kapcsolatba?)
- ☐ Hogyan írta át az alapötletet Terry Gilliam *12 majom* (*12 Monkeys*, 1995) című filmje? Mik a leglényegesebb különbségek?

Ajánlott olvasmányok:

- ☐ Bíró Yvette: A jövő múlt ideje. In: *A rendetelenség rendje*. Cserépfalvi, 1996. 240–252.
- ☐ S. Lee: Platonic Themes in Chris Marker's *La Jetée*; J. N. Christley: Chris Marker (sensesofcinema.com); <http://osf1.gmu.edu/~psmith5/jetee.html>
- ☐ Interneten olvasható egyéb szövegek Chris Markerről, pl. <http://www.sensesofcinema.com/contents/directors/02/marker.html>
- ☐ David N. Rodowick: A film rövid története. *Metropolis* 1997. nyár. 34–41.

2009. október 27.

5.

Emlékezés és/vagy mentális (idő)utazás (2)

A. RESNAIS–A. ROBBE-GRILLET:
TAVALY MARIENBADBAN (1961)
A. RESNAIS: SZERELMEM, HIROSIMA (1959)

Ajánlott szempontok:

- ☐ Alain Resnais és Alain Robbe-Grillet életművének ismertetése.
- ☐ A *TavalY Marienbadban* című film lehetséges értelmezései. (Az olvasott szakirodalom alapján ismertessük a különféle elképzeléseket! Fogalmazzuk meg saját interpretációnkat!)
- ☐ Mik a *Szerelmem Hirosima* című film alapvető témái? (A szerelem és a halál tematikájának összefonódása + érzékelés, emlékezet, tudatfolyam, időbeliség?) Lírai szerelmesfilm vagy filozófiai meditáció?
- ☐ A történetmondás sajátosságai Alain Resnais filmjeiben. Tér és idő problémái a filmben. A modernista flashback szemben a klasszikus elbeszélőfilm hasonló eljárásával. Kép és szöveg/hang kapcsolata a filmekben.
- ☐ Mik a nouveau roman jellemzői? A nouveau roman és a film kapcsolata. A tudatfolyam irodalomban és filmben.

Ajánlott olvasmányok:

- ☐ Kovács András Bálint: A modern film irányzatai. Budapest, Palatinus, 2005. 130–136., 152–153., 327–329.
- ☐ Bikácsy Gergely: *Bolond Pierrot moziba megy. A francia film ötven éve*. Héttorony–Budapest Film, Bp. 1992. 147–158.
- ☐ T. Jefferson Kline: Rebecca's Bad Dream: Speculations on/in Resnais' *Marienbad*. In: *Screening the Text. Intertextuality in New Wave French Cinema*. Baltimore, London, The Johns Hopkins University Press, 1992. 54–86.
- ☐ David Bordwell: *Elbeszélés a játékfilmben*. Budapest, MFI, 1996: 217–244.
- ☐ David Bordwell: Last Year at Marienbad From *Film Art*, 4th edition, McGraw-Hill (1992): 391–396.4. <http://www.davidbordwell.net/filmart/index.php>
- ☐ Rugási Gyula: TavalY Marienbadban. In: Zalán Vince (szerk.): *Kortársunk a film*. Filmesszék. Bp., Gondolat, 1984. 83–98.
- ☐ Gilles Deleuze: *Az idő-kép. Film 2*. Budapest, Palatinus, 2008: 118–151.
- ☐ Vajdovich Györgyi: Az elbeszélés rombolása. A francia új regény hatása a filmre. <http://emc.elte.hu/~metropolis/9802/vaj1.html>
- ☐ Haim Callev: The Stream of Consciousness in the Films of Alain Resnais. <http://www.tau.ac.il/~haim/s-chaptr.htm>
- ☐ Thomas Beltzer: Last Year at Marienbad. An Intertextual Meditation. *Senses of Cinema* 2000.10. www.sensesofcinema.com/contents/00/10/marienbad.html
- ☐ Jonathan Driskell: Imagination in Time. <http://www.geocities.com/jonathandriskell/page14imaginationintime.html>

- ☐ Spencer Shaw: At the Crossroads. Last Year at Marienbad. *www.findarticles.com* (kinyomtatva a könyvtári dossziében)

2010. november 3.

6.

**Formai kísérletezés
a modernizmus korának tömegfilmjében**
**JEAN-PIERRE MELVILLE:
A SZAMURÁJ (1967)**
CLAUDE LELOUCH: EGY FÉRFI ÉS EGY NŐ (1966)

Ajánlott szempontok:

- ☐ Jean-Pierre Melville és Claude Lelouch életművének rövid jellemzése
- ☐ A filmek kapcsolata a klasszikus műfajokkal (gengszterfilm, film noir, musical, melodráma).
- ☐ Intertextualitás a *Szamuraj* című filmben. Milyen idézetek, utalások fedezhetők föl? Mi ezek szerepe?
- ☐ A modern filmelbeszélés jellegzetességei a filmekben.
- ☐ Nézzük meg Lelouch *C'était un rendezvous* (*Egy randevú volt*, 1976) című kisfilmjét! Kapcsoljuk össze ennek elemzését a filmmel. (Lásd: <http://www.rendezvousdvd.com>)

Ajánlott olvasmányok:

- ☐ Bikácsy Gergely: *Bolond Pierrot moziba megy. A francia film ötven éve*. Héttorony Könyvkiadó–Budapest Film, Bp, 1992.
- ☐ Kubiszyn Viktor: A halál kék angyala. *Filmvilág* 2004/04 36-37.
http://filmvilag.hu/xereses_frame.php?cikk_id=1880
- ☐ Stóhr Lóránt: Az ellenállás tragikomédiája. *Filmvilág* 2004/04 29-34.
http://filmvilag.hu/xereses_frame.php?cikk_id=8238
- ☐ Richard Neupert: *A History of the French New Wave Cinema*. The University of Wisconsin Press, 2002. 68–72.
- ☐ Colin McArthur: Mise-en-scene degree zero: Jean-Pierre Melville's *Le Samurái*. In: S.Hayward–G.Vincendeau: *French Film: Texts and Contexts*. Routledge, 2006.189–202.
- ☐ Adrian Danks: Jean-Pierre Melville.
<http://www.sensesofcinema.com/contents/directors/02/melville.html>
- ☐ Traser Mária: Claude Lelouch (a Filmkultúra internetes oldalán)
- ☐ Bikácsy Gergely: *Bolond Pierrot moziba megy. A francia film ötven éve*. Héttorony Könyvkiadó–Budapest Film, Budapest, 1992. 284–290.

2010. november 10.

7.

Robert Bresson művészete.
A ZSEBTOLVAJ (1959)

Ajánlott szempontok:

- ☐ Robert Bresson életművének rövid ismertetése. Bresson stílusának legfontosabb jellemzői. A bressoni minimalizmus. VÁLASZUNK KI JELLEMZŐ PÉLDÁKAT BRESSON TÖBBI FILMJÉBŐL ÉS VETÍTÜNK LE NÉHÁNY JELLEGZETES JELENETET, amivel bemutatjuk Bresson stílusát!
- ☐ *A zsebtolvaj* mint parametrikus narráció. Bordwell értelmezése a filmről
- ☐ Intertextualitás: *A zsebtolvaj* és Dosztojevszkij *Bűn és bűnhődése*. T. Jefferson Kline értelmezése
- ☐ Néhány kiemelt jelenet bemutatása és elemzése.

Ajánlott olvasmányok:

- ☐ Kovács András Bálint: *A modern film irányzatai*. Budapest, Palatinus, 2005.160–170.

- ☐ David Bordwell: A zsebtolvaj paraméterei. In: *Elbeszélés a játékfilmben*. Budapest, MFI, 1996. 298–318.
- ☐ Susan Sontag: A spirituális stílus Robert Bresson filmjeiben. In: *A pusztulás képei*. Bp., Európa, é.n. 117–146.
- ☐ Margitházi Beáta: Elmozdulás és kiterjesztés: keret és arc kölcsönhatásai. Robert Bresson: *A zsebtolvaj* és *A pénz*. In: Pethő Ágnes (szerk.): *Köztes képek. A filmelbeszélés színterei*. Kolozsvár, Scientia, 2003. (A *zsebtolvajra* vonatkozó rész).
- ☐ Kézdi-Kovács Zsolt: Zsebtolvaj. A beavatás tekintete. *Filmvilág* 1984/12. 06-09.
http://filmvilag.hu/xereses_frame.php?cikk_id=6241
- ☐ T. Jefferson Kline: Picking Dostoyevski's Pocket. In: *Screening the Text. Intertextuality in New Wave French Cinema*. Baltimore, London, The Johns Hopkins University Press, 1992. 148–184.
- ☐ Adrian Martin: Bressonian.
<http://www.sensesofcinema.com/contents/cteq/00/7/bressonian.html>
- ☐ M. C. Zenner: Bresson: Destinies Making Themselves In A Work Of Hands.
<http://www.sensesofcinema.com/contents/00/1/bresson.html>
- ☐ Rick J Thompson: Pickpocket.
<http://www.sensesofcinema.com/contents/cteq/00/7/pickpocket.html>

2010. november 17.

8.

**„Morális példázatok.”
Tekintetek és beszélgetések.**

**ERIC ROHMER:
ÉJSZAKÁM MAUDNÁL (1969)
A FÉRFIGYŰJTŐ (1967)**

Ajánlott szempontok:

- ☐ Eric Rohmer életművének rövid jellemzése. Legfontosabb témák, filmek, stiláris jellegzetességek.
- ☐ Az *Éjszakám Maudnál* című film elemzése és összehasonlítása *A monceau-i péklány*, illetve a *Férfigyűjtő*, című filmmel. (Történet, szereplők, „morális” kérdések, helyszínek, képi jellemzők, dramaturgia stb.)
- ☐ A beszélgetés szerepe Rohmernél. (Példázzuk egy-egy jelenettel az *Éjszakám Maudnál* és a *Férfigyűjtő* című filmből.)
- ☐ Irodalom, film, filozófia, művészetek összekapcsolódása. Pl. a Pascal idézetek szerepe az *Éjszakám Maudnál* című filmben

Ajánlott olvasmányok:

- ☐ Báron György: Eric Rohmer. Választások és vonzások. In: Zalán Vince (szerk.): *Filmrendezőportrék*. Bp., Osiris, 2003. 81–95.
- ☐ Pósa Zoltán: A kukkoló morálfilozófus. Eric Rohmerről. *Filmkultúra* 1992. 4. 23–33.
- ☐ T. Jefferson Kline: Pascal Victim. The Hidden Text in Rohmer's *Ma Nuit chez Maud*. In: *Screening the Text. Intertextuality in New Wave French Cinema*. Baltimore, London, The Johns Hopkins University Press, 1992. 119–148.
- ☐ Marija Tortajada: From Libertinage to Eric Rohmer: Transcending “Adaptation”. In: Robert Stam, Alessandra Raengo (eds.): *A Companion to literature and Film*. Oxford, Blackwell Publishing, 2004. 343–358.
- ☐ Norman King: Eye for Irony: Eric Rohmer's *Ma Nuit Chez Maud*. In: S. Hayward–G. Vincendeau: *French Film: Texts and Contexts*. Routledge, 2006. 202–213.
- ☐ Tamara Tratz: Eric Rohmer.
<http://www.sensesofcinema.com/contents/directors/03/rohmer.html>
- ☐ Rahul Hamid: My Night at Maud's.
http://www.sensesofcinema.com/contents/cteq/05/35/my_night_at_mauds.html
- ☐ Interjúk Rohmerrel, a filmek szereplőivel, kommentárok. [Extrák a Rohmer filmekhez.]

2010. november 24.

9.

Az új hullám intertextualitása (1.):

**JEAN-LUC GODARD:
A MEGVETÉS (1963)**Ajánlott szempontok:

- ☐ A film értelmezése. Mire utal a cím? Hogyan értelmezhető a mottó a filmre vonatkoztatva? Hogyan épül föl a film?
- ☐ Mit képviselnek a figurák? Mi a jelentősége a színészválasztásnak a filmben? Hogyan használja ki a színészekben rejlő intertextuális jelentéseket a film? Fritz Lang, Jack Palance, Michel Piccoli, Jean-Luc Godard mint szereplők. Brigitte Bardot mint a kor jellegzetes sztárja. Hasonlítsuk össze más híres szerepeivel (pl. Vadim: *És Isten megteremtette a nőt*, Malle: *Magánélet*, *Viva Maria!*).
- ☐ Mítoszok, művészetközi kapcsolatok, fordítások, irodalom és film, szöveg és kép viszonya a filmben.
- ☐ Az Odüsszeia értelmezése és a film a filmben jelentősége.
- ☐ Milyen más filmeket idéz a film? (Hogyan? Mi a szerepe ezeknek a jelzéseknek?)

Ajánlott olvasmányok:

- ☐ Marie-Claire Ropars-Wuilleumier: A forma és a mélység, avagy az elbeszélés viszontagságai. *Metropolis* 1999. 4: 24–36
- ☐ Bikácsy Gergely: Godard kételtűi. *Metropolis* 1999. 4: 54–68.
- ☐ Jacques Aumont: The Fall of the Gods: Jean-Luc Godard's *Le Mépris* (1963). In: S. Hayward–G. Vincendeau: *French Film: Texts and Contexts*. Routledge, 2006. 174–189.
- ☐ Kaja Silverman–Harun Farocki: In Search of Homer. In: *Speaking about Godard*. New York University Press, 1998. 31–58.
- ☐ Colin MacCabe: *A Portrait of the Artist at 70*. London, Bloomsbury Publishing, 2003. 146–162.
- ☐ Pethő Ágnes: A „fehér lap”-tól a „fehér part”-ig. Szavak és képek közé íródo alakzatok Godard mozijában. In: P.Á. (szerk.): *Köztes képek. A filmelbeszélés színterei*. Kolozsvár, Scientia, 2003: 183–233.

2010. december 8.

10.

Az új hullám intertextualitása (2.):

**Kémfilm és sci-fi
Jean-Luc Godard átiratában.
ALPHAVILLE (1965)**Ajánlott szempontok:

- ☐ A film történetének értelmezése (a fotográfus-detektív-kém a modern filmben). Jellegzetes képvilág, díszletezés
- ☐ A nyelv szerepe a filmben? Szójátékok. Irodalmi idézetek. Költőiség. Nyelvfilozófia (-utópia?)
- ☐ Az *Alphaville* intertextualitása: műfaji és stílári kapcsolatai (expresszionizmus, film noir, klasszikus műfajfilmek stb.). Filmek, amelyekkel az *Alphaville* párhuzamba állítható: Fritz Lang: *Metropolis*, GODARD: *A KISKATONA*, Kubrick: *2001 Űrodüsszeia*.. Milyen szempont(ok)ból hasonlítható össze ezekkel a filmekkel? Milyen más sci-fivel tudnánk összehasonlítani?

Ajánlott olvasmányok:

- ☐ Kaja Silverman–Harun Farocki: Words Like Love. In: *Speaking about Godard*. New York University Press, 1998: 58–83.
- ☐ Michael Benedikt: *Alphaville and its Subtext in the Poetry of Paul Eluard*. <http://michaelbenedikt.tripod.com/godard.html>

- ☐ Ágfalvi Attila: Filmépítészeti Alphaville-től Abraxasig.
<http://www.c3.hu/scripta/filmvilag/9902/agfalvi.htm>
- ☐ Derek Smith: Cinematic Reflections, Alphaville.
<http://www.cinematicreflections.com/Alphaville.html>
- ☐ Robert M. MacLean: Opening the Private Eye: Wittgenstein and Godard's Alphaville. In: *Narcissus and the Voyeur. Three Books and Two Films*. Paris, New York, Mouton Publishers, 1979. 227–239.
- ☐ Susan Sontag: Godard. In: *A pusztulás képei*. 146–200.

2010. dec.15.

11.

Az új hullám utóélete.
Idézetek, stílushatások.

pl. BERNARDO BERTOLUCCI:
ÁLMOZÓK

Ajánlott szempontok:

- ☐ Vegyük számba, hogyan és mit idéz Bertolucci az új hullám korszakából! Mi az, ami az új hullámra emlékeztet és mi az, ami Bertolucci saját egyéniségét tükröző jellegzetességnek tűnik?
- ☐ Értelmezzük és értékeljük Bertolucci filmjét!
- ☐ Vessük össze azzal, ahogyan Quentin Tarantino viszonyul Godard örökségéhez. Hasonlítsuk össze pl. Tarantino figuráit, történetmondási technikáját, verbalizmusát a *Pulp Fiction* című filmben és az azt megelőzőekben Godard filmjeivel!
- ☐ Feladat: Gyűjtsünk össze minél több további példát olyan filmekből, amelyeket valamilyen szempontból Godard vagy általában az új hullámos filmek stílusához hasonlíthatunk! (Tipppek: Hal Hartley: *Simple Men*, *Surviving Desire*, Aki Kaurismäki: *Ariel*, Takeshi Kitano: *Sonatine*, stb.)

Ajánlott olvasmányok:

- ☐ Bikácsy Gergely: Veszedelmes éden. *Filmvilág*. 2004/10 52-54,
http://filmvilag.hu/xereses_frame.php?cikk_id=1604
- ☐ Bikácsy Gergely: Kontraszsex-történet. *Filmvilág*. 2005/09 20-25,
http://filmvilag.hu/xereses_frame.php?cikk_id=8367
- ☐ Kubiszyn Viktor: Tarantino kutyaszorítóban. A hongkongi kapcsolat. *Filmvilág*. 2005/2. 38-41.
http://filmvilag.hu/xereses_frame.php?cikk_id=4802

A vizsga összetétele:

20% = a kötelező filmek ismerete. Ezt zárthelyi dolgozat formájában mérjük föl. A filmek ismerete kizáró jellegű, aki minimum 15%-ot nem teljesít ezen a teszten (= a max. 20 pontból nem kap 15-öt), nem jelentkezhet vizsgára, csak a teszt sikeres megismétlése után.

30% = szemináriumi dolgozat. A szemináriumi dolgozat értékelésébe beleszámít a szemináriumokon való témabemutató és a megbeszélésekben való részvétel értékelése is. **FONTOS MEGJEGYZÉS:** A SZEMINÁRIUMI DOLGOZATOT A MEGADOTT SZEMINÁRIUMI TÉMÁKBÓL LEHET CSAK ÍRNI. KIVÉTELT KÉPEZ, HA VALAKI TDK DOLGOZATOT ÍR, ÉS ELŐZŐLEG MEGBESZÉLI EZT A TANTÁRGYFELELŐSSEL (Pethő Ágnessel). A DOLGOZATOKAT E-MAILBEN KELL ELKÜLDENI AZ ELŐADÓTANÁRNAK ÉS A TANÁRSEGÉDNEK IS A FÉLÉV VÉGÉN MEGBESZÉLT HATÁRIDŐRE.

50% = ismeretellenőrző teszt (a kötelező szakirodalom, az előadások és a szemináriumok anyagából).

Jelenlét: Az órákon való jelenlét 75 %-ban kötelező mind az előadások mind a szemináriumok esetében (14 tanítási hétből min. 10). Ennél több hiányzás csak egészségügyi okokból fogadható el. Ha a hallgató nem vett részt min. az órák 50%-án, nem jelentkezhet vizsgára. 50-75% közötti hiányzások kompenzálhatóak a vizsgán plusz kérdés megválaszolásával.